

EURÓPAI KÖZPONTI BANK

EURORENDSZER

HU

ECB-PUBLIC

AZ EURÓPAI KÖZPONTI BANK VÉLEMÉNYE

(2022. november 10.)

a Magyar Nemzeti Banknál az osztalékfizetésről, a tőkepótlásról és a költségvetési térítésről (CON/2022/37)

Bevezetés és jogalap

2022. október 7-én az Európai Központi Bank (EKB) felkérést kapott a magyar Pénzügyminisztériumtól, hogy hozzon véleményt a Magyar Nemzeti Bankról szóló törvény¹, valamint a Magyar Nemzeti Bank éves beszámoló készítési és könyvvezetési kötelezettségének sajátosságairól szóló 221/2000. (XII.19.) kormányrendelet módosítására irányuló törvényjavaslatról (a továbbiakban: törvényjavaslat).

Az EKB véleményalkotásra szolgáló hatásköre az Európai Unió működéséről szóló szerződés (EUMSZ) 127. cikkének (4) bekezdésén és 282. cikkének (5) bekezdésén, valamint a 98/415/EK tanácsi határozat² 2. cikke (1) bekezdésének harmadik franciabekezdésén alapul, mivel a törvényjavaslat a Magyar Nemzeti Bankkal (MNB) kapcsolatos. Az Európai Központi Bank eljárási szabályzata 17.5. cikkének első mondatával összhangban a Kormányzótanács fogadta el ezt a véleményt.

1. A törvényjavaslat célja

1.1. A törvényjavaslat fő célja a Magyar Nemzeti Bankról szóló törvénynek (a továbbiakban: az MNB-ről szóló törvény) és a Magyar Nemzeti Bank éves beszámoló készítési és könyvvezetési kötelezettségének sajátosságairól szóló 221/2000. (XII.19.) kormányrendeletnek (a továbbiakban: az MNB mérlegéről szóló rendelet) az MNB osztalékfizetésére, valamint az MNB által kezdeményezett MNB-tőke pótlásra és állami térítésre vonatkozó rendelkezéseinek módosítása.

Osztalékfizetés

1.2. Az MNB-ről szóló törvény jelenleg úgy rendelkezik³, hogy az MNB a kiegyenlítési tartalékok negatív összegének⁴ ellentételezésére fel nem használt előző évi eredménnyel kiegészített eredménytartalékból osztalékot fizet, az MNB igazgatóságának döntésével⁵ összhangban.

1.3. Ahogyan azt a törvényjavaslat indokolása megjegyzi, a törvényjavaslat szabályalapú osztalékfizetési gyakorlatot vezetne be, az uniós központi bankok bevett gyakorlatával összhangban. A törvényjavaslat értelmében az új osztalékfizetési rendszer automatikus és diszkrecionális osztalékfizetést

¹ A Magyar Nemzeti Bankról szóló 2013. évi CXXXIX. törvény.

² A Tanács 98/415/EK határozata (1998. június 29.) a nemzeti hatóságoknak az Európai Központi Bankkal a jogszabálytervezetokről folytatott konzultációjáról (HL L 189., 1998.7.3., 42. o.).

³ Lásd az MNB-ről szóló törvény 166. §-ának (1) bekezdését.

⁴ Az MNB-ről szóló törvény 147. §-ának (5) bekezdése szerint.

⁵ Az MNB-ről szóló törvény 12. §-a (4) bekezdésének b) pontja szerint.

biztosít. Közelebbről, a törvényjavaslat szerint, amennyiben a tárgyév végére vonatkozóan az MNB saját tőkéjének összege meghaladja a jegyzett tőkéjét, az MNB tárgyévi nyereségének 50 %-át osztalékként kifizeti (automatikus osztalékfizetés). A törvényjavaslat előírja továbbá, hogy az MNB a tárgyévi veszteséggel, illetve a tárgyévi nyereség 50 %-ával kiegészített eredménytartalékának pozitív összegéből az igazgatóság döntése alapján fizet osztalékot, legfeljebb a saját tőke jegyzett tőkét meghaladó összegéig (diszkrecionális osztalékfizetés). Az osztalékfizetés a tárgyévi beszámolóról szóló tájékoztatás MNB általi, részvényeseknek való megküldését követő 30 napon belül esedékes⁶.

Tőkepótlás és költségvetési térítés

1.4. Az MNB-ről szóló törvény jelenleg úgy rendelkezik⁷, hogy amennyiben a tárgyévi veszteség összege az eredménytartalékot meghaladja, a különbözetet a központi költségvetés közvetlenül az eredménytartalék javára a tárgyévi beszámolóról történő tájékoztatás részvényes általi kézhezvételét⁸ követő 8 napon belül megtéríti. Továbbá az MNB-ről szóló törvény jelenleg rendelkezik⁹ arról, hogy ha a kiegyenlítési tartalékok összege negatív egyenlegű, és ezen negatív egyenleg meghaladja az eredménytartalék és a tárgyévi eredmény összegét, akkor a negatív egyenlegnek az eredménytartalék és a tárgyévi eredmény összegét meghaladó mértékéig a központi költségvetés az eredménytartalék javára pénzben térítést nyújt.

1.5. Ahogyan azt a törvényjavaslat indokolása megjegyzi, a jelenlegi tőkepótlási és térítési szabály a központi bank szükségleteitől függetlenül megkövetelheti a térítést a központi költségvetésből. Mindazonáltal az indokolás szerint, még ha az elegendő nettó saját tőke lehetővé is teszi az MNB számára alapvető feladatainak ellátását, a jelenlegi szabályok akkor is megkövetelhetik jelentős átalányösszeg központi költségvetésből való térítését, és ez az optimálisnál kedvezőtlenebb szakpolitikai kombinációkhoz vezethet. Stagflációs környezetben a monetáris politikának szigorítania kell a feltételeken az infláció leszorításához, a fiskális politika pedig célzott programokat hajthat végre a reálgazdaság támogatása érdekében. A jelentős átalánytérítésből eredő azonnali fiskális nyomás azonban korlátozza a fiskális politika mozgásterét. Az MNB rendelkezésére álló mozgástér nőhet, ha az államnak hosszabb időt biztosít a térítési kötelezettségének teljesítésére.

1.6. Mindezek alapján a törvényjavaslat új rendszerrel javasolja felváltani a fennálló tőkepótlási és térítési rendszert. Közelebbről, a törvényjavaslat szerint, amennyiben a tárgyév végére vonatkozóan a saját tőke összege a jegyzett tőke alá csökken, a különbözetet a központi költségvetés öt éven belül évente egyenlő részletben közvetlenül az eredménytartalék javára megtéríti, a tárgyévi beszámolóról történő tájékoztatás részvényes általi kézhezvételét¹⁰ követő 30 napon belül. Ennek alkalmazásában a „saját tőke” a következő elemekből áll: 1. jegyzett tőke, 2. eredménytartalék, 3. értékelési tartalék, 4. forintárfolyam kiegyenlítési tartaléka; 5. deviza-értékpapírok kiegyenlítési tartaléka és 6. a tárgyévi eredmény¹¹. Az MNB „jegyzett tőkéje” tízmilliárd forint¹². Amennyiben a saját tőke összege meghaladja a jegyzett tőkét, a még

⁶ Az MNB-ről szóló törvény 6. §-ának (2) bekezdésével összhangban.

⁷ Lásd az MNB-ről szóló törvény 166. §-ának (3) bekezdését.

⁸ Az MNB-ről szóló törvény 6. §-ának (2) bekezdése szerint.

⁹ Lásd az MNB-ről szóló törvény 147. §-ának (4) és (5) bekezdését.

¹⁰ Az MNB-ről szóló törvény 6. §-ának (2) bekezdésével összhangban.

¹¹ Lásd az MNB mérlegéről szóló rendelet I. mellékletét.

¹² Lásd az MNB-ről szóló törvény 5. §-ának (5) bekezdését.

fennálló összes térítési kötelezettség megszűnik. Amennyiben az 5 éves időtartamon belül a központi költségvetésnek újabb térítési kötelezettsége keletkezik, annak teljesítésére a törvényjavaslat új előírásai lesznek alkalmazandók.

2. Általános észrevétel

2.1. Az EKB hangsúlyozni kívánja, hogy noha az eltéréssel rendelkező tagállamok, Magyarországot is beleértve, még nem vesznek részt a gazdasági és monetáris unió harmadik szakaszában, jogi kötelességük átdolgozni nemzeti központi bankjuk (NKB) alapszabályát azért, hogy biztosítsák az összeegyeztethetőséget az EUMSZ-szel¹³ és a Központi Bankok Európai Rendszere és az Európai Központi Bank Alapokmányával (a KBER Alapokmánya). A nem résztvevő tagállamokban bármely jogszabályi reformnak az eurorendszer jogi normáinak fokozatos érvényesítésére kell irányulnia¹⁴.

3. Különös észrevételek

3.1. Az EUMSZ 130. cikke és a KBER Alapokmányának 7. cikke egyrészt kifejezetten megtiltja, hogy az EKB, az NKB-k és döntéshozó szerveik tagjai utasításokat kérjenek vagy fogadjanak el uniós intézményektől, szervektől vagy hivataloktól, a tagállamok kormányaitól vagy bármely egyéb szervtől, másrészt pedig megtiltja ezen uniós intézmények, szervek és hivatalok, valamint a tagállamok kormányai számára azt, hogy feladataik ellátása során megkíséreljék az EKB vagy az NKB-k döntéshozó szervei tagjainak befolyásolását. E rendelkezések bármiféle politikai nyomástól kívánják megvédeni a KBER-t annak érdekében, hogy az a feladatai által kijelölt célokat hatékonyan tudja megvalósítani az elsődleges jog értelmében e célból biztosított különleges jogkörei független gyakorlásának köszönhetően¹⁵. A nemzeti szabályok tehát nem hozhatják az érintett NKB-t olyan helyzetbe, amelyben potenciálisan politikai nyomásnak van kitéve vagy amely bármilyen módon veszélyezteti e banknak a KBER feladatkörébe tartozó valamely feladat független ellátására való képességét, mivel ellenkező esetben e szabályok sértenék az EUMSZ 130. cikkét, valamint a KBER Alapokmányának 7. cikkét¹⁶.

3.2. E tekintetben, az EKB függetlenségének biztosítása érdekében az EUMSZ megalkotói az EUMSZ 282. cikke (3) bekezdésének harmadik mondatában többek között előírták, hogy az EKB saját pénzügyeinek kezelése tekintetében függetlenséget élvez. Igaz ugyan, hogy sem az EUMSZ, sem a KBER Alapokmánya nem tartalmaz egyenértékű szabályt az NKB-kat illetően, ez nem változtat azon, hogy a KBER alapvető feladatai a KBER-en keresztül nem csupán az EKB-ra hárulnak, hanem az NKB-kra is¹⁷. Az EKB következetesen megállapította, hogy az érintett NKB átfogó értelemben vett függetlensége veszélybe kerülne, ha nem lenne képes autonóm módon hozzájutni a Szerződésben és a KBER Alapokmányában rögzített, KBER-rel kapcsolatos feladatai elvégzéséhez szükséges pénzügyi

---

13 Lásd az EUMSZ 131. cikket.

14 Lásd például a CON/2008/34 vélemény 3.4. bekezdését és a CON/2017/17 vélemény 2.1. bekezdését. Az EKB valamennyi véleménye közzétételre kerül az EUR-Lexen.

15 Lásd például a C-202/18. és C-238/18. sz., Rimševičs és EKB kontra Lettország egyesített ügyekben 2019. február 26-án hozott ítélet (EU:C:2019:139) 47. pontját.

16 A C-45/21. sz. Banka Slovenije ügyben 2022. szeptember 13-án hozott ítélet (EU:C:2022:670) 97. és 104. pontja.

17 A fent hivatkozott C-45/21. sz. Banka Slovenije ítélet (EU:C:2022:670) 98. és 99. pontja.

forrásokhoz¹⁸. Annak érdekében, hogy a KBER szerinti feladatainak megfelelő ellátásához szükséges pénzeszközökkel rendelkezzen, a nemzeti jogszabályok nem hozhatják olyan helyzetbe az érintett NKB-t, hogy az kénytelen legyen e politikai hatóságok hozzájárulását kérni ahhoz, hogy finanszírozást kapjon, vagy hogy feltőkésítsék¹⁹. Az Unió monetáris politikájának végrehajtásában való részvétel érdekében elengedhetetlen, hogy az NKB-k tartalékokat alakítsanak ki²⁰.

3.3. Az EKB következetesen megállapította, hogy különösképpen el kell kerülni minden olyan helyzetet, amikor egy NKB nettó saját tőkéje huzamosabb ideig a jegyzett tőke szintje alatt van vagy akár negatív, ideértve azokat az eseteket, amikor a tőke és a tartalékok szintjét meghaladó veszteségek áthúzódnak. Ebből következően, ha egy NKB nettó saját tőkéje a jegyzett tőke szintje alá vagy akár negatív tartományba kerül, az azt követeli meg, hogy az érintett tagállam észszerű időtartamon belül legalább a jegyzett tőke mértékéig megfelelő mértékű tőkét biztosítson az NKB részére a pénzügyi függetlenség elvének való megfelelés érdekében²¹. Nem egyértelmű, hogy a törvényjavaslat milyen mértékben biztosítaná azt, hogy az MNB saját tőkéjét észszerű időtartamon belül az MNB jegyzett tőkéjének mértékéig pótolják, mivel a központi költségvetésből térítendő összeget öt év alatt egyenlő részletben kellene megtéríteni. Továbbá, annyiban, amennyiben az MNB saját tőkéje két vagy több egymást követő évben a jegyzett tőke alá csökken, úgy ez öt évet meghaladó időtartamon keresztül tovább súlyosbíthatja az elégtelen vagy akár negatív tőkepozíciót. Az EKB ezért azt javasolja, hogy a törvényjavaslatba illesszenek be megfelelő biztosítékot arra, hogy egy huzamosabb ideig tartó elégtelen vagy akár negatív tőkepozíció esetén középtávon biztosított legyen az, hogy az MNB nettó saját tőkéje nem marad huzamosabb ideig a jegyzett tőke szintje alatt.

3.4. A nyereség felosztása tekintetében az NKB-k alapokmánya előírhatja, hogy hogyan kerüljön sor nyereségük felosztására, ahogyan ezt a törvényjavaslat javasolja. A nyereségnek az állami költségvetés részére történő felosztása csak abban az esetben lehetséges, ha az előző pénzügyi években felhalmozott veszteség fedezésre került, valamint amennyiben sor került az NKB tőkéje és eszközei valós értékének megőrzését biztosító pénzügyi intézkedések meghozatalára²². Ahogyan azt az EKB korábban²³ megjegyezte, az NKB-k vannak a legjobb helyzetben annak független értékeléséhez, hogy milyen mértékű tőketartalék szükséges feladataik ellátásához, és az ilyen döntésre nem vonatkozhat harmadik fél döntése.

Ez a vélemény közzétételre kerül az EUR-Lex honlapon.

---

18 Az EKB 2022. évi Konvergenciajelentése, 2.2.3 fejezete, „Pénzügyi függetlenség” című szakaszának első bekezdése.

19 A fent hivatkozott C-45/21. sz. Banka Slovenije ítélet (EU:C:2022:670) 104. pontja.

20 A fent hivatkozott C-45/21. sz. Banka Slovenije ítélet (EU:C:2022:670) 100. pontja.

21 Az EKB 2022. évi Konvergenciajelentése, 2.2.3 fejezete, „Pénzügyi függetlenség” című szakaszának negyedik bekezdése.

22 Az EKB 2022. évi Konvergenciajelentése, 2.2.3 fejezete, „A nyereség felosztása, az NKB-k tőkéje és a pénzügyi tartalékok” című szakaszának első bekezdése.

23 Lásd a CON/2017/17 EKB vélemény 3.4.3. bekezdését.

Kelt Frankfurt am Mainban, 2022. november 10-én.

[aláírás]

az *EKB elnöke*

Christine LAGARDE